

Inleiding

We hebben wederom een bijzonder jaar achter ons met verkiezingen maar ook Corona en vele andere crisissen. We zijn blij dat we deze Perspectiefnota fysiek kunnen bespreken.

Dit is de eerste keer dat we met nieuwe Raad, College en een nieuw coalitieakkoord de perspectiefnota bespreken. Dat biedt nieuwe kansen om andere accenten te leggen en keuzes te maken. Onze fractie voelt zich uitgedaagd om mee te doen. Bij de onderhandelingen hebben we onze wensenlijst kenbaar gemaakt en u zal ze in deze beschouwingen terug horen. De fractie maakt zich op om proactief deel te nemen aan het besturen van deze gemeente.

Participatie

Participatie is voor D66-GL heel belangrijk. We zien dat inwoners zich niet altijd gehoord voelen of betrokken worden bij veranderingen in hun omgeving en dat wekt onbegrip en vervreemding in de hand. De gemeente moet dicht bij de inwoners staan en er voor hun zijn. We willen dat alle inwoners mee kunnen doen en hun deskundigheid wordt ingezet en dat ze invloed hebben op belangrijke dossiers als Energie en Klimaat, Wonen, Duurzaamheid, het Sociaal Domein enz. We zijn samen immers Heerde en eigen kracht is samenkracht. Deze uitdagingen roept verschillende standpunten en reacties op. Dan komt het gevaar van polarisatie om de hoek. Dat vindt D66-GL zorgelijk. In gesprek gaan met inwoners en samen zoeken naar oplossingen lijkt simpel. Het kost grote moeite om met gepolariseerde mensen in gesprek te gaan. Dat ondervinden wij dagelijks. Zonder bestuurlijke en democratische vernieuwing is de kans op nodeloze polarisatie nog veel groter. Volop inzetten op: het realiseren van draagvlak op democratische vernieuwing.

Met een nieuw college en met behulp van Bureau Diep kunnen we werken aan een nieuw participatieproces voor Heerde. Immers onze inwoners wachten met smart om uitgelegd te krijgen en te ervaren wat participatie is en hoe het in welke situatie kan worden gebruikt of toegepast. Wanneer komt het nieuwe college met het plan van aanpak Participatie?

Maar niet altijd is een extern bureau of plan van aanpak nodig. Soms zit het in de kleine dingen. We horen nog te vaak dat er niet of nauwelijks wordt gereageerd op een app, mail of telefoontje door het gemeentekantoor. Gehoord worden is een vereiste voor communicatie en vertrouwen. VZ dit moet echt verbeteren.

We zijn verheugd dat het college €100.000 voor participatie heeft geraamd. Maar hoe belangrijk wij participatie ook vinden, we denken juist niet dat dit bedrag structureel moet zijn. De doelen voor het verbeteren van communicatie en participatie moeten binnen een paar jaar gehaald worden. Daarna moeten de procedures op orde zijn en de nieuwe aanpak eigen

gemaakt zijn door alle medewerkers en deze verbeterslag afgerond zijn. Dan kunnen we alsnog kijken of er nog verbeteringen nodig zijn en bezien of daar budget voor nodig is.

Sociaal Domein

In het sociaal domein is er nogal wat aan de hand: achterstanden in Jeugdzorg, sterke vergrijzing en een tekort aan handen in de zorg enz. Bij de bespreking van het Kaderdocument Sociaal Domein hebben we daar al veel over gezegd; zorgpunt blijft ambitie in relatie tot financiën; waarom niet als p.m. opgenomen in begroting?

Ook in Heerde willen we vooruit kijken en in dit kader vragen we nogmaals aandacht voor het ontwikkelen van een zorghotel of alternatieve woonvormen voor ouderen in Heerde. Woonzorg Nederland heeft landelijk al diverse projecten lopen. Wanneer maken wij hier werk van?

Verder zijn er nog losse eindjes t.a.v. de budgetten: jeugd, woningaanpassingen en natuurlijk de huishoudelijke verzorging. Ook onze fractie is van mening dat huishoudelijke zorg betaalbaar moet blijven en beschikbaar voor acute zorg en minder draagkrachtigen. Niet wachten op Den Haag maar een tekort van €800.000 verplicht ons om actie te nemen. Wij willen graag opnieuw de discussie voeren, met goed onderbouwde cijfers en met de laatste ontwikkelingen uit Den Haag.

Een andere mogelijk besparing is om Stip buiten de gemeente te organiseren met dezelfde bemensing. Bij veel gemeentes is er een vergelijkbaar min of meer zelfstandig functionerende organisatie voor het Sociaal Domein waar je net als nu kunt inhuren van moederorganisaties en waarbij de organisatie zelf wat minder ambtelijk functioneert. Dat komt de handen aan het bed ten goede en drukt de kosten.

En met besparingen ontstaat meer ruimte om te investeren, zoals in onze jeugd. Als we praten met inwoners dan is het algemene gevoel: er moet meer te doen zijn voor jongeren, ook als het gaat om evenementen en projecten. Als gemeente en politiek zijn we niet altijd in staat jongeren goed te bereiken maar toch moeten we dat blijven doen. Een positieve stap zal zijn het oprichten van een Jeugdraad, een wens van alle partijen. Voor het contact speelt ook onze Jeugdwerker een grote rol. Die kan met jongeren kijken waar en op welke manier zij elkaar willen ontmoeten. De Jeugdwerker speelt ook een sleutelrol in het signaleren van uitdagingen.

Extra aandacht voor de LHBTQ+ gemeenschap in Heerde is dringend gewenst. Het schort aan onderlinge acceptatie en we willen dat hier bij de uitvoering van het Kaderdocument Sociaal Domein extra aandacht voor komt. Laten we vooral gebruik maken van de ervaring uit Pilotgemeentes en de kennis van het COC om acceptatie te vergroten. Wellicht kan de jeugdwerker ook een rol spelen als ook de kerken.

D66-GL kijkt uit naar de beloofde “ombudsfunctie” uit het coalitieakkoord. We zijn benieuwd of er al ideeën zijn hoe deze ingevuld gaat worden. Als we een suggestie mogen doen: veel gemeenten werken met een ombudsman/vrouw.

Duurzaamheid Klimaat en Energie

We hebben grote ambities en staan aan de vooravond van een enorme transitie. We moeten het samen moeten doen. Niet alleen voor de mensen die aanpassingen zelf kunnen betalen. Juist mensen met de kleinste portemonnee (en helaas vaak de hoogste energielasten) moeten mee kunnen doen. Mensen die al zorgen hebben moeten niet nog meer zorgen krijgen.

Voor de bestrijding van energiearmoede mogen we niet alleen van het rijk afhankelijk zijn. De gemeente moet zelf beleid ontwikkelen om de energielasten in de hand te houden. We moeten aansluiten bij de initiatieven van Heerde Energiek (Op rozen) en samenwerken met Triada.

Om iedereen te bereiken en mee te krijgen moeten we het goed organiseren, en helder en eenvoudig communiceren. Is er nagedacht over het gebruik van instrumenten die we al hebben, zoals de inzet van Stip als informatiepunt?

Daarnaast willen we graag dat er een startnotitie komt over innovatie en opslag van energie. Het initiatief van inwoners om langs de A50 een geluidswal met zonnepanelen te plaatsen ondersteunen we van harte, evenzo de fietssnelweg F50.

Woningbouw

De fractie D66-GL wacht met belangstelling op de bijpraatavond over nieuwe ontwikkelingen woningbouw. Deze avond kan niet snel genoeg komen. We zien graag alle potentiële plekken in de gemeente en hopen dat er voldoende tijd is om vragen te stellen en met elkaar van gedachten te wisselen. Wonen en woonplicht en nieuwe initiatieven om de doorstroming te bevorderen zodat meer inwoners een huis kunnen bemachtigen.

Verder zijn we het wachten op de centrum ontwikkeling in Heerde beu. Er gaat veel veranderen en daarom is er een uitgerekende kans om te komen met een goed en grondige totale visie. Hoe gaat de gemeente de juiste voorwaarden scheppen voor een aantrekkelijk centrum waar inwoners en bezoekers graag komen? Wat betekent dit voor wonen, winkelen, recreëren en parkeren?

We willen dat er vanuit de gemeente in het ruimtelijk domein meer gestuurd wordt op kwaliteit, kernwaarden en identiteit. Een mooie manier om hieraan vorm te geven, is om gebiedsvisies integraal met inwoners samen op te stellen, of in het geval van het centrum met inwoners en ondernemers.

Nog steeds is niet helemaal duidelijk of de omgevingswet doorgang gaat vinden. Het is wachten of het nieuwe ICT systeem de verandering aan kan. Wij als fractie hopen dat de positieve grondhouding die het college vaak aanneemt bij nieuwe initiatieven zonder tussenkomst van de raad daarmee beëindigd gaat worden. De positieve grondhouding en het participatietraject lopen niet parallel en dat maakt mensen in een buurt onrustig, onzeker en daardoor zetten inwoners al snel de hakken in het zand.

Bij de uitnodigingsplanologie moet het gaan om concrete initiatieven en niet om het veiligstellen van toekomstige ontwikkelbelangen. We hebben daarvan in Heerde helaas al teveel negatieve voorbeelden gezien. (vb. Wilhelminaschool)

En tot slot zijn en blijven wij van mening dat de zondagsopening in Heerde niet langer buiten de deur gehouden kan worden. Al komt er deze zomer maar voorlopig een eenmalig experiment! Misschien in combinatie met een (eenmalig)autovrij centrum?

Meicirculaire

Wij zijn verbolgen over het feit dat de uitkomsten van de mei circulaire slechts 2 dagen voor de inlevering van de stukken bij ons waren. Van een min of meer ervaren college hadden wij dit niet verwacht . Voorzitter om verantwoorde financiële afwegingen te maken kan dit niet! Wie dat wel kan of doet heeft weinig of geen verantwoordelijkheidsgevoel naar al onze inwoners . We maken immers keuzes voor de komende 30-50 jaar. . Overigens vinden we het een vreemde gang van zaken dat je besluiten over grote financiële zaken moet nemen zonder uitgebreide businesscases met alle ins en outs besproken te hebben.

Puzzelen

We komen op een moeilijk punt: de budgettaire puzzel die het College legt ten aanzien van de verschillende beleidsambities.

De lastendruk is 116%. Dat betekent dat onze inwoners in vergelijking met andere gemeentes al veel bijdragen aan het huishoudboekje van Heerde. Wij willen in deze tijd van oplopende kosten voor wonen, energie en dagelijks boodschappen de inwoners van de gemeente niet meer belasten dan met indexatie van belastingen en leges.

De €438.000 tekort vanaf 2026 is nog steeds zorgelijk als we én de MFA én de uitvoering van het IHP willen vervolgen. Het college stelt n.a.v. de meicirculaire vast dat zowel de MFA als de Lichtbron een vervolg gaan krijgen. Zorgelijk blijft hoe het dan gaat met de rest van het IHP: de Jan Ligthartschool en de Jenaplanschool. Zo lijkt het erop wie het eerst komt wie het eerst maalt en er wordt niet echt naar prioriteiten gekeken (zie amendement IHP)

VZ onze fractie vindt dat de meicirculaire meer perspectief geeft om wensen door te zetten echter wij hebben van het college nog geen concrete voorstellen gezien om het gat van

€438.000 te dichten. Ook zijn er nog grote risico's zoals arbitrage Jeugd. Er zijn ook mogelijkheden bv de opschalingskorting en het acres dat bevroren is. Het kan allemaal positiever of negatiever uitpakken. De fractie vindt wel dat we als gemeente Heerde een risico nemen door zowel de MFA als het IHP door te zetten. Wij willen als fractie niet dat we straks nog een mooie MFA erbij hebben en dat we vervolgens moeten korten op organisaties die daar gebruik van gaan maken als de zorg en cultuur.

De suggesties die wij aandragen om het gat te dichten zijn:

- Haal het structurele budget weg bij Participatie (€100.000) en zet dit om in projectmatige aanpak van voorlopig 3 jaar(zie manedement)
- Onderzoek of het centrale beheer van gemeentelijk accommodaties efficiënter kan (zie motie 2018; hoever staat het hiermee?)
- Bestuurlijke samenwerking €50.000 (zie motie)
- Extra inkomsten toeristenbelasting Ennerveld €60.000
- Verkoop de woonhuizen die nog in bezit zijn van de gemeente, zodat de ambtelijke uren voor beheer vrijkomen en de kapitaalslasten wegvallen.
- HHV financiering opnieuw bezien; wij zijn voorstander van hulp naar draagkracht.

VZ We hopen maar niet dat er posten in de concept begroting zoals bv Bijstandsverlening van €327.000 zijn vergeten want dan komen we heel erg in de knel. Hoe kan zoiets?

Verder vinden wij de oplopende kosten ICT zorgelijk. Vz, hebben we grip op deze kosten? Wat onze fractie betreft mag hier wel met behulp van een extern bureau naar gekeken worden. We nemen nu alles voor zoete koek aan.

Informatievoorziening Zaakgericht Werken €1.1.00.000. Onze fractie vindt eerst de werkprocessen op orde en dan pas kijken welk systeem we nodig hebben.

Tot slot

We hopen dat de concrete suggesties van onze fractie en de nog te bespreken Benchmark het college helpt om de begroting voor de komende jaren sluitend te krijgen. Zowel onze verkiezingsslogan als het motto van het nieuwe college bevat het woord "samen". We kijken er naar uit deze periode "samen" met het nieuwe college tot een succes te maken.

Fractie D66-GL,

Dianneke Landman
Silvia van Amerongen

Met dank aan de steunfractieleden Joost Dikker Hupkes en Geraldine Kwekkeboom